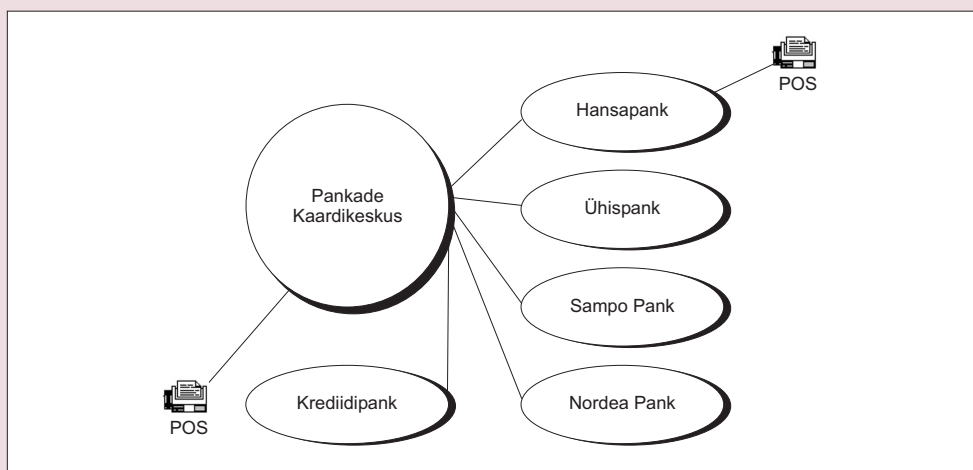

TAUSTINFO

KAARDIMAKSED

2005. aasta aprilli seisuga väljastasid Eestis pangakaarte viis krediidasutus (Sampo Pank, Ühispank, Krediidipank, Hansapank, Nordea Pank) ning müügikohtadega (POS) seonduvaid infrastruktuure haldasid Hansapank ja Pankade Kaardikeskus (vt joonis 6.6).

Joonis 6.6. Pangakaarte väljastavad krediidasutused ja müügikohtadega seonduvate infrastruktuuride haldajad Eestis

Pangakaardid jagunevad oma olemuselt kaheks: deebetkaardid ja krediitkaardid. Deebetkaartide all mõeldakse kaarte, mis võimaldavad pangakliendil kasutada raha ainult oma kontojärgi ulatuses ehk teisisõnu ei võimalda deebetkaardiga teostatud tehingu puhul krediidasutus kliendile krediiti. Krediitkaardi kasutamise korral võimaldatakse aga kliendile krediiti krediitlimiidi ulatuses.

Sõltuvalt sellest, mil viisil toimub kliendi poolt kasutatud krediidi tagasimaksmine, jagunevad krediitkaardid omakorda järgmiselt:

- määratud tagasimaksega krediitkaart, mille korral tuleb kliendil kokkulepitud perioodi jooksul kasutatud krediit tagasi maksta kokkulepitud kuupäeval ning ühe korraga (17% krediitkaartidest, 45% krediitkaardimaksete arvust, 58% krediitkaardimaksete käibest);
- vaba tagasimaksega krediitkaart, mille korral on kliendil vaba valik, kui palju ja millal ta kasutatud krediiti tagasi maksab (20% krediitkaartidest, 14% krediitkaardimaksete arvust, 12% krediitkaardimaksete käibest);
- järelmaksukaart, mille korral tuleb kliendil kasutatud krediit tagasi maksta osade kaupa ja seda kokkulepitud kuupäevadel (44% krediitkaartidest, 22% krediitkaardimaksete arvust, 17% krediitkaardimaksete käibest);
- muu krediitkaart, mille korral tuleb kasutatud krediit tagasi maksta kombinatsioonina eelnimetatud krediitkaartide tagasimakseviisidest (19% krediitkaartidest, 19% krediitkaardimaksete arvust, 13% krediitkaardimaksete käibest).

Kaardimakse on Eestis ülekaalukalt levinuim pankade vahendusel kasutatav makseviis kaupade ja teenuste eest tasumisel. Kaardimaksete populaarsuse peamisteks põhjusteks on ennekõike selle makseviisi kasutamismugavus ja tehingutasude puudumine kaardi kasutajale. Kaardi kasutajalt ei nõuta kaardimakse eest tehingutasu seetõttu, et väljakujunenud praktika kohaselt maksab krediitiasutusele tehingutasusid makse algataja. Kuna aga kaardimakse algatajaks on kaardimakset aktsepteeriv müügikoht, siis on tehingutasude maksmise kohustus just müügikohtadel. 2005. aasta aprillis jäid krediitiasutuste poolt müügikohtadelt nõutavad teenustasud sõltuvalt kasutatava kaardi tüübist ja muudest teguritest vahemikku 0,5–3%¹ tehingu summast. Krediitiasutuste poolt müügikohtadelt nõutavaid teenustasusid ei saa aga kindlasti vaadata kui nende poolt teenitud kasumit kaardimaksete pealt. Nimelt peavad krediitiasutused saadavatest teenustasudest omakorda katma rahvusvahelistele kaardiettevõtetele² (üle poole saadavast teenustasust) ja Pankade Kaardikeskusele makstavad tasud (ligi 20% saadavast teenustasust). Lisaks nimetatud tasudele tuleb krediitiasutustel saadavatest teenustasudest katta kaardimaksetega seonduvad kaudsed kulud.

Seega võib kokkuvõttes öelda, et krediitiasutuste poolt müügikohtadelt nõutava teenustasu suurus saab tulevikus **märkimisväärselt alaneda** ainult rahvusvahelistele kaardiettevõtetele makstavate teenustasude arvelt.

---

² Soomes 0,2–1,5%, Lätis 2–4%.

³ Eurocard/Mastercard, Visa.